

Gazet van Brussel

Dagblad voor het Vlaamsche Volk

Voor Stam Taal en Volk

Omdat ik Vlaming ben

BEHEER EN PUBLICITEIT :
ANSPACHLAAN, 75 (Beurs)

Elke medewerker is
verantwoordelijk voor hetgeen
hij schrijft

Zaterdag 16 Oktober 1915
PRIJS : 5 CENTIEM PER NUMMER

ABONNEMENTSPRIJS
voor Brussel en Voorsteden
1.25 fr. per maand

AANKONDIGINGEN WORDEN AANGENOMEN:
75, Anspachlaan, (Beurs). — 52, Warmoesberg.
Bij den Heer F. Ernest Goossens, 51, Grevelingenstraat
Office de Publicité, 36, Nieuwstraat — 28, Grasmarkt, Brussel

GRIEKENLAND VERKLAART DAT HET ONZIJDIG BLIJFT

Leest vandaag in de GAZET VAN BRUSSEL:
Brief uit Holland. — Een artikel van Barrès. — Een onzijdig oordeel over den Balkanoorlog. — Goed nieuws voor de huismouders. — Adverteeren. — Hollanders in Japan. — Een bezwaarschrift van het Nationaal Vlaamsch Verbond (slot). — De Paus noemt een Belgischen groot-aalmoezenier. — Lijst van Belgische gemeuvelen. — Sportkroniek.

BRIEF UIT HOLLAND

Maar, Broeders, zegt, hebt ge nimmer gezien dat er hier van die muizen vlogen, die al piepend in den donkeren tegen de eerde vliende benaauwd zijn van hen te toogen?
(C. van Coillie, 1875).

We hebben hier in Holland al heel wat zonderlinge dingen beleefd sedert de uitvallen van Maeterlinck en De Mares de Vlaamsche strijd weer deden op-laaen.

In den beginne zijn onze franschgezinde bladen als razende duivels gevallen op al wat Vlaamsch scheen te zijn. Wij hadden er in dien tijd een dol genot van de « Echo », de « Indépendance » of « Le XX » te lezen. Die scholden en vloekten als vischwijven.

Zoo ging het, en 't werd al langer hoe erger... tot enkele dagen geleden plotseling alles zweeg.

Nu koopen we weer op keer de scheldblaadjes vergeefs! Wat ook De Clercq schrijft in zegt en of de « Stem », of de « Post », de « Gazet van Brussel », of het « Vlaamsche Nieuws » iederen dag opnieuw de anti-Vlaamsche handelwijze onzer regering aanklagen. « Echo » en konsoorten zwijgen als vischen. Waar vroeger geen Vlaming een mond mocht openen, zonder een storm van scheldwoorden en spotternij te doen opgaan, kan iedereen nu weer gerust spreken... er zal geen hondje naar blaffen...

Zoo schijnt het te zijn. Maar schijn bedriegt.

In werkelijkheid is er nooit zoo veel tegen het Vlaamsch en de Vlamingen gewerkt geworden als nu. Ik ken voor mijn paart menig, regeringsman, die U zou kunnen vertellen van geheime vergaderingen, belegd, om de Vlaamsche Beweging te bestrijden; ik ken Vlamingen en niet van de minste, die weten te spreken van officieele vleierij, van beloften en van bedreigingen. Ik ken er zelf, die al van broodroof kunnen getuigen... maar die niettemin kop houden en moed, ondanks het schandelijk optreden der machthebbers, ondanks het kwelend idee van misschien morgen vrouw en kinderen in nood te zullen moeten zien.

Maar de bladen zwijgen; althans voorloopig! Hoe het komt? 't is heel eenvoudig: van regeringszide werden de « betrouwbare » journalisten bijeengeroepen « pour une communication importante » en... nu zwijgt onze Fransch-Belgische pers als een graf. Zelf heeft het de « Indépendance » in haar nummer van 27 Sept. over « nos flamands exilés » en vindt de fameuse Dr. Clément Philippe het nu in eens noodig « een oproep tot de Vlamingen te richten, om ze te verzoeken... « d'adhérer en masse à la Ligue des Patriotes », waar hij sedert één jaar sekretaris van is en die sedert al den tijd, dat ze bestaat (onder bestuur van de heeren Chainay (!), Spee (!) en Philippe (!!)) nooit aan de Vlamingen schijnt gedacht te hebben.

Ik stel me voor, dat een De Brocqueville, al zond hij nog zoo'n onzinnig en verantwoordelijk telegram aan het « Congrès franco-italien », toch te verstandig is, om te gaan denken, dat wij ons zoo domweg zouden laten honing aan den baard smeren.

Want, waar van den eenen kant de franschdolle bladen het nu goedvinden voorloopig niet meer op de Vlamingen te schelden, blijft niettemin uit ieder artikel, dat er in voorkomt, de grondgedachte spreken: « Wij zijn slechts Belgen voor zoover wij in België als Fransen kunnen leven ».

Zoo bespreekt de « Indépendance belge », in het nummer van 24 September, den brief van Deschanel aan de Franche onderwijzers, waarin gewezen wordt op « le rôle éternel de la France ». En het Belgische blad beklagt er zich over, dat onze opvoeders soms getracht hebben « de nous fabriquer une histoire nationale en accordant des éléments disséminés » en dat ze zich niet genoeg moeite hebben gegeven, om bij onze jeugd te verheerlijken « cette mission de civilisation et de défense (van Frankrijk natuurlijk) qui est dû toujours faire notre force et notre fierté ».

Men heeft integendeel gepoogd, klaagt de krant, ons door eene voorzichtige politiek (?) en eene « stérile neutralité » te verwijderen « de notre terre et de nos morts » en ons in te sluiten « dans l'endos étroit de nos nœuds provinciales, en créant pour nos sympathies des impôts douaniers ».

Maar, luidt de conclusie, deze oorlog brengt ons de verlossing en « à travers ces fumées et ce sang », licht ons reeds toe « tout le passé glorieux de la Gaule et de la Latinité »!

Ik weet niet, of, naar aanleiding van dit artikel, de bevoegde minister de redakteuren van dit blad, die staatsambtenaren zijn, bij zich zal laten roepen en voor de keuze stellen: « affrèden als redakteur of affrèden als staatsambtenaar ».

Ik geloof niet, dat hij het zinnens is, anders was het al lang gebeurd, vermits zulke onzin iederen dag in de krant en in soortgelijke voorkomt.

Maar dit weet ik zeker: er wordt rondom ons gekonkeloed; er wordt in den donker tegen ons volk gewerkt en dat werk is noch eerlijk noch rechtvaardig.

Men heeft eerst getracht de Vlamingen af te schrikken, en degenen, die onder hen afhankelijk zijn, te dwingen, desnoods door broodroof. 't Mocht niet gelukken.

Nu wil men onze waakzaamheid in slaap weigen, om aan ons volk des te beter de vergulde pil van het « accord franco-belge » te doen slikken. Alles wijst er op, alles zegt het.

Waarom er al die doekjes nog willen omwinden?
G. VAN HASPENGAW.
Holland, 5 Oktober 1915.

BUITENLAND

NETERLAND

De uitvoer van melk uit Nederland.

Men meldt uit Den Haag dat het uitvoerverlof van verduurzaamde melk en melk in poeder tot 19 Oktober verlengd werd.

ENGELAND

Een frontverandering

De Westminster Gazette schreef onlangs — en de Evening News heeft daadlijk de betekenis daarvan aan gestipt als een belangrijke frontverandering ten opzichte van het vraagstuk van den dienstplicht: « Indien wij nieuwe expedities willen ondernemen, moeten wij daarvoor de manschappen verschaffen naast diegenen, op wie wij alreeds hadden gerekend om onze troepen op de bestaande gevechtsfronten op sterkte te kunnen houden. Het Lagerhuis moet er op overblijven, al de maatregelen te nemen, die uit deze noodzakelijkheid voortvloeien, ten einde de manschappen te vinden. »

Einde van eene staking.

LONDEN, 12 Oktober. — De staking aan de Grunestharpe-steenkoolmijn, in het Zuiden van Yorkshire, die acht dagen geleden was begonnen, is geëindigd.

DUITSCHLAND

De vijandelijke fortinnen in Duitschland.

De Norddeutsche Allgemeine Zeitung verklaart de maatregelen welke door de Duitse Regeering genomen werden met betrekking tot het vijandelijk eigendom in Duitschland. Deze maatregelen, namelijk de gedwongen opgave en het dwangbestuur, worden alleen uitgelokt door de verklaringen afgelegd door de Franche en Engelsche regeerders, volgens welke men in deze landen de hand wil leggen op het eigendom der Duitse onderdanen, ten einde er zich als pand van te bedienen bij de vredesonderhandelingen.

FRANKRIJK

Een artikel van Barrès.

Barrès schrijft in de Echo de Paris over de tusschenkomst der bondgenooten op den Balkan:

« De eenen zien, hoe afschuwelijk op zedelijk gebied en hoe rampspoedig het zou zijn, indien men Servië aan zich zelf overliet en den weg naar Konstantinopel overliet. Duitschland zou trachten, ook tegen Engeland in Egypte en tot naar Indië het pand te nemen dat het tegen Frankrijk en Rusland bezit. Azië zou het met menschen en levensmiddelen verzorgen, de Turken zouden het daadlijk een miljoen soldaten bezorgen. Zij die zoo spreken hebben gelijk. Anderen stellen met niet minder juistheid vast, dat de onderneming van 500,000 tot 600,000 man zou eischen, en dat Frankrijk ze niet alleen kan leveren. Het kan het niet en het mag het ook niet. Wij mogen niet de toekomst op ons westelijk front in gevaar brengen. Onze vijanden zitten in het middenpunt van een spingeweb. Ze blijven de lijnen van het binnenland beheerschen, en indien te veel krachten van ons naar den Balkan vertrekken, zullen ze daadlijk bij ons komen en de beslissing bij ons zoeken. »

Uit deze regels van den grooten Franschen schrijver blijkt dat er in Frankrijk twee groepen bestaan, waarvan de eene een onvoorwaardelijke tusschenkomst van Frankrijk op den Balkan voorstaat, en de andere wat meer terughouding wenschelijk acht.

Bij de Fransche onderwijzers.

Een Noorsc blad weet te melden, dat er 26,000 onderwijzers in het Fransche leger zijn, waarvan er reeds 6,500 werden gedood of gekwetst.

Van de Parijsche onderwijzers zijn er 180 gesneuveld en 400 gekwetst.

ZWITSERLAND

Het katoenvraagstuk.

Minister Grey heeft in het Lagerhuis het voornemen der Regeering aangekondigd om katoenen stuggoederen en anders katoenprodukten, die bij den aanmaak van ontstoffingsmiddelen kunnen worden gebezigd, overwijd tot kontribande te verklaren en den uitvoer van zulke goederen van hier naar onzijdige landen, die aan Duitschland of Oostenrijk-Hongarije grenzen, te verbieden.

In verband, echter, met de onderhandelingen, onlangs gevoerd over de oprichting van een nationale trust in Zwitserland, hebben de Regeeringen der verbonden Staten besloten de bijzondere economische omstandigheden van Zwitserland in aanmerking te nemen en het ondoenlijk geacht aan Zwitsersche exporteurs te beletten zekere soorten katoenen garens en stuggoederen naar Duitschland te zenden, mits ze geen militaire waarde van eenige betekenis bezitten.

OOSTENRIJK-HONGARIJE

Het nieuwe vaandel van leger en vloot in Oostenrijk en Hongarije.

Het geschil dat vaak aanleiding gaf tot hevige twisten tusschen Oostenrijk en Hongarije, is thans door een keizerlijk besluit, dat aan de verlangens der Hongaren voldoening geeft, ongelost.

De standaard van leger en vloot van Oostenrijk-Hongarije droeg inderdaad tot hertoe slechts de wapens van het keizerlijk Oostenrijksch Huis. De keizer-koning heeft nu verordend dat voortaan het vaandel en de vlaggen van het leger, langs dezelfde zijde, naast elkaar de Oostenrijksche en Hongaarsche wapens zullen dragen, welke door het Habsburgsche wapen zullen vereenigd worden, waaromheen een lint zal wapperen met het opschrift: « Indivisibiliter et inseparabiliter. »

On de andere zijde van het vaandel en de vlag zullen in het midden de keizerlijke initialen prijken, terwijl in de twee tegenovergestelde hoeken de keizerlijke kroon en de koninklijke Hongaarsche, namelijk de kroon van den Heil. Stephanus, zullen afgebeeld worden.

Het vaandel en de vlaggen zullen wit zijn en afwisselend gerand wezen met zwarte en gele vlammen, de Oostenrijksche, en met roode en witte, de Hongaarsche kleuren.

RUSLAND

De financiële toestand.

Uit Sint-Petersburg wordt gemeld dat het ministerie van financiën zich ongedig houdt met het uitwerken van een plan van financiële verrichtingen op lang termijn. Van den anderen kant heeft een konferentie van bankbestuurders het vraagstuk der binnenlandsche markt onderzocht. Men zou besloten hebben om biljetten van 50, 20 en 15 kopek uit te geven.

AZIE

Een referendum over het herstel der monarchie in China.

De Chineesche legatie te 's Gravenhage heeft aan de Nederlandsche pers een mededeeling gezonden, waaruit blijkt, dat het Chineesche volk niet geschikt is om onder eene republikeinse regering te staan. Het twijfelt er aan of deze regeringsvorm den binnenlandschen vrede op den duur zal kunnen handhaven. Al de politieke partijen zijn hieromtrent eens. De Kamer heeft dan ook op 6 Oktober een ontwerp van wet gestemd, waarbij de Regeering gemachtigd wordt om een referendum uit te schrijven over het vraagstuk van het herstel van de monarchie. Deze wet zal eerlang van kracht worden.

Anti-Japansche stemming op het eiland Formosa.

Men meldt uit Tokio, dat eene anti-Japansche beweging op het eiland Formosa eene omwenteling uitgelokt heeft. Volgens de Stowo, werden al de Japansche beamten vermoord. De betogeling is bloedig.

Onze Inlichtingsdienst

Ten einde op de aanmerkingen van een paar lezers van ons blad te antwoorden, deelen wij hier eenige bijzonderheden mede over de GAZET VAN BRUSSEL.

De eerste nummers van ons blad komen 's middags rond 12 1/2 uur van de pers, met den datum van den volgende dag. Daarin staan al de telegrammen die IN DEN LOOP VAN DENZELFEN OCHTEND zijn aangekomen; zij staan hoofdzakelijk onder de rubriek LAATSTE TIJDINGEN. Om zich te vergewissen van de GAZET VAN BRUSSEL bij

geen enkel ander blad ten achter staat wat de snelheid van den inlichtingsdienst betreft, volstaat het ze te vergelijken met andere bladen. WIJ NOODIGEN ONZE LEZERS UIT DEZE VERGELIJKING TE DOEN.

Daar onze krant in de meeste sieden in den namiddag aankomt, zijn onze lezers bijzonder spoedig op de hoogte van de wereldgebeurtenissen. Eerlang zullen wij afkondigen om welk uur ons blad in de verschillende stades van het land aankomt, opdat onze lezers desnoods bij onze depothouders en verkoopers voor eene snellere bediening kunnen aandrigen.

Bij de snelheid van onzen inlichtingsdienst dient nog in aanmerking genomen te worden, dat wij een schoon en goedgeschreven dagblad leveren. De krant onzer medewerkers is uitgebreid en uitgebreid. In de meeste steden hebben wij eigen korrespondenten.

In één woord, de GAZET VAN BRUSSEL is het volledige dagblad, dat alle Vlamingen moeten lezen.

Ambtelijke Legerberichten

DUITSCH

BERLIJN, 14 Oktober. — Ambtelijk bericht van heden middag:

Westelijk krijgsveld.

Terwijl vijandelijke monitors de kust bij Westende en het vijandelijk geschut onze stellingen ten Noorden van Ieperen vergeefs beschoten, gingen de Engelschen, bijna op het gansche front tusschen Ieperen en Loos, achter wolken rook en gas, ten aanval over, die echter volkomen mislukte. Op verscheidene punten sloeg de rookwolk terug in de vijandelijke loopgrachten. Alleen ten Noord-Oosten en ten Oosten van Vermelles konden de Engelschen hier en daar op een kleine uitgestrektheid in onze voorste loopgrachten voet vatten; zij zijn er reeds voor het grootste deel met handgranaten weer uit verdreven. Aanzienlijke strijdkrachten gingen, zonder rookwolken te gebruiken, vijfmaal ten aanval over op onze stelling bewesten Hulluch, doch vijfmaal werden zij met zware verliezen afgeslagen. In een tegenaanval ten Zuiden van Angres bemachtigden wij twee machiegeweren. Op de hoogte beoosten Souchez hebben wij de schuilhoeken, die de Fransen nog bezet hielden, gezuiverd en daarbij 400 gevangenen gemaakt. In Champagne zetten de Fransen met de uiterste verbittering hun aanvallen voort aan weerszijden van Tahure. Vijf aanvallen ten Zuiden en twee ten Noorden der straat van Tahure naar Souain zakten met zware verliezen voor den vijand in elkaar. Ons geschutvuur heeft vannacht 6 aanvalspogingen der Fransen in de kiem verstuikt. Op de Combres-hoogte lieten wij een vijandelijke loopgracht van 120 meter in de lucht vliegen. In de Vogeezen trachtten de Fransen de stelling terug te winnen, die zij op 12 Oktober verloren hadden. Hun aanval werd voor onze versperringen gesmoord.

Oostelijk krijgsveld.

Legers van veldmaarschalk von Hindenburg: Wij verdreven den vijand ten Westen en ten Zuid-Westen van Illux wederom uit een zijner stellingen, namen 650 gevangenen en maakten drie machiegeweren buit. Ten Westen en ten Zuid-Westen van Dunaburg ondernamen de Russen vruchteloze aanvallen.

Legers van veldmaarschalk prins Leopold van Beieren: Niets nieuws.

Duitsche troepen van het leger van generaal graaf von Bothmer veroverden Hajworonka, bezuiden Burkrow, en sloegen de Russen over de Strypa terug.

Op den Balkan.

Onze troepen zetten bezuiden Belgrado hun opmars voort. De werken op het west-, noordwest- en zuidoostelijk front van de plaats Pozarevac, die als een vesting is versterkt, zijn in onze handen.

De « Agence Havas », het ambtelijk inlichtingsorgaan van de Franche Regeering, durft het aan te beweren, dat de in ons ambtelijk bericht van 3 Oktober bekendgemaakte dagorder van generaal Joffre door de Duitschers is verzonnen. Daartegenover zijn vastgesteld, dat verscheidene oorspronkelijke afdrucken van bedoelde dagorder zich in Duitse handen bevinden en dat tal van gevangenen, officieren zowel als soldaten, onomwonden hebben toegegeven, er kennis van te hebben; zelfs bezat meer dan een hunner er een afschrift van.

BERLIJN, 14 Oktober. — Ambtelijke mededeeling: Onze marineluchtschepen hebben in den nacht van 13 tot 14 Oktober de stad Londen en de gewichtige stapelplaatsen in hare omgeving alsook de batterijen van Ipswich aangevallen. Een voor een werden de « City » van Londen, de Londensche dokken, het waterwerk Hampton bij Londen en Woolwich rijkelijk met brand- en springbommen beschoten. Op andere plaatsen werden sterke ontploffingen en branden waargenomen. Ondanks een heftige tegenwerking, die gedeeltelijk reeds aan de kust begon, kwamen al de luchtschepen ongeschadigd terug.

